

सोम

११

संस्कृत

विष्णु सहस्रनाम

६९८/सो.

३७५

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥ ॥ वैशंपायन उवाच ॥
॥ श्रुत्वा धर्मानि शेषेण पावनानि च सर्वशः ॥ युधिष्ठिर
शान्तनवं पुनरेवाभ्यभाषत ॥ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ ॥
किमेकं दैवतलोकं वाप्येकं पराशरं ॥ स्तुवंतः कंकमर्चं
तः प्राप्नुयुर्मानवाश्च ॥ २ ॥ को धर्मः सर्वधर्माणां भवतः

(2)

वि.स.

९

(2)

परमोमतः॥ किंजलमुच्यते पुनर्जन्मसंसारबंधनात्॥३॥ श्री
उवाच॥ जगत्प्रभुं देवदेवमनंतं पुंसोत्तमं॥ सुन्नामसहस्रे
ण पुरुषः सततोत्थितः॥४॥ तमेव चाद्वयै न्नित्यं भक्तपात्र
रुमव्ययध्यायं सुबद्धमस्मत्प्रयजमानस्तमेव च॥५॥
अनादिनिधनं विष्णुं सर्वलोकमहेश्वरं॥ लोकत्रयं हंस्तु

रामः
९

(2A)
वन्नि तं सर्वं स्वति गोभवंतु ॥ ब्रह्मणं सर्वधर्मं लोकानो
कातिविद्धनं ॥ लोकनाथं महद्भूतं सर्वभूतेभ्यो ब्रवं ॥ ७ ॥ रा
मे सर्वधर्माणि धर्मोऽधिकतमो मतः ॥ य इत्तरा पुंडरीका
कंस्तवैरर्च्यन्तरः सदा ॥ ८ ॥ परमं यो महत्तेजो परमै
यो महत्तपः ॥ परमं यो महद्ब्रह्म परमं यः परायणः ॥ ९ ॥

वि.स.

२

(३)

पवित्राणां यवित्रं योमंगलानां चमंगलं ॥ दैवतं देवतानां च भूतानां
योम्ययः पिता ॥ १० ॥ यतः सर्वाणि भूतानि भवंत्याहियुगाग्रमे
॥ यस्मिंश्च प्रलयं यंति पुनरेव पुनरुये ॥ ११ ॥ तस्यैकप्र
धानस्य जगन्नाथस्य सृष्टये ॥ विष्णोर्नामि सहस्रं मे शृणु
पापमयापहं ॥ १२ ॥ यानि नामानि गोणानि विख्यातानि

राम.

२

(3A)

महात्मनः॥ ऋषिभिः परिगीतानि तानि वक्ष्यामि भूतेये॥ १३॥
॥ ॥ उच्चैः स्य श्रावि स्मे हि वि सहस्रनामस्तोत्रस्य वेदव्यास
ऋषिः॥ अनुष्टुप् छंदः॥ श्रावि सुः परमात्मा देवता॥ अम
तांश्च प्रवोभानुरिति बीजं देवकी नंदनः स ह्येति शक्ति
ः॥ उद्भवः सोमगो देव इति मंत्रः॥ अंशखमन्तं दकी च

वि.स.
३

क्रीतिकीलकं॥ॐविश्वविस्फुरकारइत्यं गुह्याभ्यां नमः॥ॐज्य
मतांश्रुवोभानुरितितर्जनीभ्यां नमः॥ॐब्रह्मरूपोब्रह्मवि
द्ब्रह्मेतिमध्यमाभ्यां नमः॥ॐसुवर्णविंडरहोभ्यइत्यना
मिकाभ्यां नमः॥ॐआदित्योऽयोनिरादित्यइतिकनिष्ठि
काभ्यां नमः॥ॐशार्ङ्गधन्वागदाधरइतिकरतलकर

राम.
३

(4A)

स शम्भो नमः॥ उं विश्वं विसुर्वषट्कार इति रुदयानमः॥ उं अ
मृतं ह्रद्गवो मानुरिति शिरसे साहा॥ उं ब्रह्मणे पात्रं हवि
द्रह्मेति शिरसा येव षट्॥ उं सुवर्णं विंश्रहोभ्य इति कव
चाय हुं॥ उं सारित्थो ज्योतिरादित्य इति नेत्रत्रयो यवोष
ट्॥ उं सर्वप्रहरणायुध इति अस्त्राय फट्॥ उं रूधन्वा ग
रा

(5)

वि.स.

४

राधरत्नसत्त्वे॥ममसर्वपापहृत्कार्यधर्मार्थिकाममो ह्यर्थश्रीर
विष्णो नमिसहस्रजयेविनियोगः॥अथ ध्यानं॥हरिदत्तचन्द्रे
शेषविमलितसंज्ञैकतन्मोक्तिकानामात्मात्कप्तोसनख
ः॥स्फटिकमणिनिनैर्मोक्तिकैर्मण्डितं॥अथैरत्नैरह
नैरुपरिविचिंतैर्मुक्तपायूषवर्षेणनंदीनपुनीयाद

राम.
४

(5A)

रिनलिनगदाशंखपाणिमुंठरु॥१॥भूपादौयस्यनमिर्वि
यदनिलश्चंद्रसूर्यौचनेत्रेकर्णवाशाशिरोद्योमुखमपिद
नोयस्यवास्तेयमसिश्वाचंतस्तुयस्यविश्वंसुरनरखगगो
भोगिगंधर्वदैश्वित्रंरंरुमतेतन्निनुवचपुषंविष्णुमीशंन
माशंनमामि॥२॥शांताकारंभुजगशनंपक्षनामंसुरे

(6)

गदिस
५

शंविश्वाधारं गगनसदृशं मेघवर्णं शृंगं ॥ तस्मीकांतं क
मलनयनं योगिनिध्यानिगम्यं विष्णुं वंदे भवभयहरं सर्व
लोकैकनाथ ॥ ३ ॥ ॥ इति ध्यानं श्रयनामानि ॥ ॥ ॐ विश्वे
विष्णुर्वषट्कारेभूततम्य भवत्सु ॥ भूतकृद्भूतमजावो
भूतात्मा भूतभावनः ॥ १४ ॥ भूतात्मा परमात्मा च तच्च भू

रामः
५

(6A)

कानोपरमागतिः॥ अथ यः पुरुषः साही हेतु सौत्र एव च॥
॥ योगे योगविहोनेता प्रधान पुरुषेश्वरः॥ नारसिंह वसुः
श्रीमान् केशवः पुरुषोत्तमः॥ सर्वः शिवः स्थाणुवः स्थाणु
नूतारि निर्धिरव्ययः॥ संनवो नाव नो नत प्रभवः प्रभुराश्व
रः॥ १७॥ स्वयं नृशंभु राहित्यः पुष्कर राहो महात्वनः॥

(२)

विस.

६

अनारिनिधनो धाविधाता धातुरुत्तमः ॥ १८ ॥ अप्रमेयोरुषी
केशः पद्मनाभो मरुप्रभुः ॥ विश्वकर्मामिनुस्त्वह्यसुविष्टः
स्यविरोधवः ॥ १९ ॥ अप्रमाद्यः शश्वतः कृष्णो लोहितारुः प्र
तर्दनः ॥ प्रभूतस्त्रीकडुवृक्षमपवित्रं मंगलं परं ॥ २० ॥ ई
शानः प्राणहः प्राणो ज्येष्ठः श्रेष्ठः प्रजापतिः ॥ हिरण्यग

राम.
६

(7A)

मोन्मूगमोमाधवोमधुसूदनः॥२१॥ इन्धरोविक्रमाधन्वीमे
धावीविक्रमःक्रमः॥ अत्रुत्तमोऽराधर्षःकृतिशो कृतिरा
त्मवान्॥२२॥ सुरेशशरणशर्मविश्वरेताःप्रज्ञानवः॥ अ
हःसंवत्सरोत्पलःप्रलःप्रत्ययसर्वदर्शनिः॥२३॥ अजःस
र्वेश्वरःसिद्धःसिद्धिःसर्वादिरक्षुतः॥ हृषाकपिरमेयोत्मास

(8)

वि.स.
७

वयोऽविनिःस्मृतः॥२५॥व सुवसुमनाःसत्यःसमात्मासमि
तःसमः॥अमोघःपुंररीकाहोदृषकमहिषाकृतिः॥२५॥
रुद्रोबहुशिरावभ्रविश्वयोनिःशुचिःश्रवाः॥अमृतःश
श्वतःस्वाणुर्वरीरोहोमहातपाः॥२६॥सर्वगःसर्वविज्ञा
नुर्विछक्कनोजनाद्भिनः॥विशोवेदविद्वत्प्रेतोवेदंगोर

राम.
७

(८०)

(४१)

वेदांगोवेदविल्कविः॥२७॥लोकाध्यक्षःसुराध्यक्षो धर्मा
ध्यक्षःरुतारुतः॥वत्सरात्मावत्सूरहःवत्सर्हश्चउत्तुंजः॥
२८॥भ्राजिस्सुर्मेजनंमोक्षासहिष्णुजगिदादिजः॥अने
द्योविजयोजेताविश्वयोनिःपुत्रवसुः॥२९॥उपेंद्रोवामन
ः॥प्रोत्तमोयशुविरुजितः॥अतीन्द्रसंमहःसर्गेष्टुता

वि.स.
६

(१)

त्मानि यमो यमः ॥३॥ वेद्यो वैद्य सद्यो ॥ वीरहा माधवो मधुः
॥ अंतर्दियो महामा यो महोऽज्ञो महोऽज्ञः ॥३॥ महाबुद्धि
महावायो महाशक्तिर्महाकृतिः ॥ अनिर्देश्यवपुः श्रीमान्
मेयात्मा महाद्विधुक् ॥३॥ महेश सोमही मत्तर्हि ॥ नि
वासः सत्पतिः ॥ अनिरुद्धः सुरानंदो गोविंदो गोविंदो पति

राम.
६

(9A)

८

॥३३॥ मरीचिर्द्वितमो हसः सुयणो भुजगोत्तमः ॥ हिरण्यनाभः
सुतपायमनाभः प्रजायति ॥३४॥ अमृत्युः सर्वदेवसिंहः
संघातासंधिमान् स्तिरः ॥ अजोऽमर्षिणः शास्त्रविश्रुतात्मा
सुररिहा ॥३५॥ गुरुगुरुनामो धामसत्यः सत्यपराक्रमः ॥ नि
मिषो निमिषः स्वर्गवाचस्पतिरुदारधीः ॥३६॥ अमर्षिणः

(10)

वि.स.
ए

ममिणीः श्रीमान्मायोनेता समीरणः सहस्रमूर्धविश्वात्मा सह
त्वांसः सहस्रपात् ॥ ३५ ॥ आबर्तनी विवर्तनात्मा संवर्तः संप्रत
ईनः ॥ अहः संवर्तकीवक्रि रनिवासो धरणी धरः ॥ ३६ ॥ सु
प्रसाहः प्रसन्नात्मा विश्वधुनिश्च सुविभुः सत्कृत्तसि कृ
तः साधुज्जित्तरायणे नरको ॥ ३७ ॥ असंख्ये यो प्रमे

रामः
ए

(10A)

यात्माविशिष्टः शिष्टश्च छविः ॥ सिद्धार्थसिद्धसंकल्पः सि
द्धिदः सिद्धिसाधनः ॥ ४१ ॥ इवा हि वृषि नो विस्मृषि पर्व
वृषोदरः ॥ वर्धनो वर्धमानश्च विविक्तश्रुतिसागरः ॥
॥ ४२ ॥ सुसुतो हर्षरोवाग्मी महंजो वसुहोवसुः ॥ नैक
रूपो बृहद्रूपः शिपिविष्टः प्रकाशनः ॥ ४३ ॥ उज्जस्तेजो

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com